

AD

115
115
GENESEOS CAP. II. III.
SUETHICE VERTENDUM
OBSERVATIONES
QUAS
VENIA AMPL. ORD. PHILOS. UPSAL.
PRÆSIDE
GAUSTAVOKNÖS

S. TH. DOCT.

LITT. ORIENTAL. PROF. REG. ET ORD.

P. P.

ANDREAS GUSTAVUS BERG

Sup. Tollsten.

UPLANDUS

IN AUDIT. GUST. DIE IV APRIL MDCCXXI.

H. P. M. S.

P. I.

UPSLAIE,

EXCUDEBANT REGIE ACADEMIE TYPOGRAPHI.

IN SACRAM REGIAM MAJESTATEM

SPECTATAE FIDEI VIRO

SUMME REVERENDO ATQUE CELEBERRIMO

S. S. THEOLOGIAE DOCTORI

AD REGIAM ACADEMIAM UPSALIENS.

PROFESSORI REG. ORDIN. KALSENIANO

DOMINO

SVENONI LUNDBLAD

Præceptoris venerando

Patrono Optimo

Sacrum

voluit, debuit

ANDREAS GUSTAVUS BERG.

AD

GENESEOS CAP. II. III.

SUETHICE VERTENDUM

OBSERVATIONES

Hi vixit istius modesti et humilis existentia
interiorum eiusmodo amicorum suis eis uulnus locutus
est. namque dicitur: Nam tu es filius meus unigenitus
in qua pueritate corde illius aetate non erat; nomen illi
eov nuncque uulnus curtissos, maceratus manifestus est.

Cum Capite Primo cohærentes, ipsiusque clausulam fa-
cientes, tres primi Capitis II. versiculi ab illo non divel-
lendi, sed ipsi proprius admovendi videntur:

Inde a versu 4. usque ad finem Capitis III. libro
Geneeos insertum est peculiare fragmentum vetustum,
creationem et fata primorum hominum narrans, quod
ab antecedentibus et subsequentibus probe dignoscitur
adhibita dictione יְהוָה אֱלֹהִים, qua Deus insignitur. Hanc
vero reddidit Lutherus *Gott der Herr*, uterque nostras
Herren Gud, sed de Wette *Gott Jehovah*, et in sequenti-
bus idem, ubi יְהוָה solus nominatur, in versione sua
semper adhibuit nomen *Jehova*. Nobis quoque maxime
placeret, se id ubique observaretur. Nullum enim voca-
bulum in aliis linguis vim hujus vocis sufficienter asse-

qui potest. Aliud præterea habemus vocabulum אָדוֹןִי, quod Suethice vertitur *Herren*, unde ubi אָדוֹןִי יהוָה occurrit, ut Ezech. V: 7. id reddunt *Herren Herren*. In ejusmodi igitur locis citra textus originalis inspectionem certo sciri non potest, an nomen tetragrammaton יהוָה ibi habeatur, vel utra vox illud repræsentet; quare ad hanc vitandam confusionem, consultius videtur ipsum vocabulum *Jehovah* in versione retinere.

Vers. 2. 3.

Vetus: Och Gud fullkomnade på sjunde dägenom sitt verk — hvilade af allt sitt verk, som Gud skapade och gjörde.

Novus: På sjunde dagen hade Gud redan fulländat sitt verk — hvilade af allt sitt verk, som Han funnet godt, att skapa.

Rectius: På sjunde dagen hade Gud fullbordat sitt verk — hvilade från allt sitt verk, det Gud skapat och gjort hade. Neque enim insolens est in sacro textu præteritum perfectum ponи pro plusquamperfecto, cum hanc temporum differentiam grammatica Hebræa non agnoscat.

Vers. 4.

Vetus: Allså är himmel och jord tillkommen, då de skapade vordo, på den tid, Herren Gud gjorde himmel och jord.

Novus: Detta är himmelen och jordens begynnelse, då de skapade

pades, på den dag, då Herren Gud gaf jord och himmel var.

In his ut in reliquis fere Vetus Interpres fecutus est Lutherum, qui ita habet: *Also ist Himmel und Erde worden, da sie geschaffen sind, zu der Zeit, da Gott der Herr Erde und Himmel machte.* De Wette vero, qui se nihil temere in versione Lutheri mutatum velle profitetur) cum inde retinere studeat quantum umquam jure servari possit, necesse tamen duxit, ab illa paullulum recedere, ad verbum exemplaris ita vertendo: *Dieß ist der Ursprung des Himmels und der Erde, da sie geschaffen wurden, da Gott Jehova Himmel und Erde machte.* Temere vero tum a textu tum a Luthero discesserunt vetus nostras atque de Wette, in fine versus invertentes verborum ordinem cælumque terræ præcedere jubentes, cum in exemplari forte non sine causa contrarium sit; quam quidem hanc esse statuunt, ut eo ostenderetur, non prius cælum et deinde terram, sed simul et semel ista creata esse. Quicquid est, transpositionem verborum, quam habet exemplar, fidus quoque servabit interpres. Quod quidem fecit recentior nostras, a quo in hoc versu vertendo vix, nisi in levissimis quibusdam, discedendum putamus. Optaremus quidem pro חילודן aliud inveniri potuisse

vocabulum quam begynnelse, in quo tamen acquiescere cogimur, cum vix magis placeant quæ substitui possent ursprung, tillkomst, upprinnelse. Pro dag vero cum Veteri et Lutheri non ambigimus ponere fid, cum passim in Scriptura Sacra dies pro tempore accipiatur. Simplex quoque giorde præferimus röf gaf varelse, quamvis καιρος non omnino careat dictio gjorde jord och himmel.

Vers. 6.

Vetus: Men en dimma gick up af jordene, och vattnade alla markena. Novus: utan en dimma upsteg ifrån jorden, som fuktade marken öfver allt.

Forte hic veteri consentiendum. נָשַׁׁת enim fortius quid involvit quam fulta; quare etiam Lutheri seuchete alles Land in tränkete das gauze Land jure mutasse videtur de Wette.

Vers. 7.

Vetus: Och Herren Gud gjorde människona af jordenes stoft, och inblåste uti hans näsa en levande anda, och så vardt människan en levande själ. Novus: Men Herren Gud bildade människan af jordens stoft, och inblåste en liflig ande drägt i hans näsa, så att människan blef ett levande väsende.

Cum de Adamo solo ante Evam creatam hic agatur, nihil obstat, quominus adhibetur nomen proprium *Adam*; si vero retinetur vox *mānniskan*, vix umquam commoda erit versio. Huic enim nomini feminino non congruit pronomen *hans*; neque placeret *henne*. Vi vocis מִנְחָה magis convenit quod Novus habet *bildade*, quam quod Ve-tus: *gjorde*. עַפְרָן-הָאֲדָמָה sunt qui reddant *pulverem ex humo*; sed est accusativus *materiæ*, unde recte vertitur *af flost*. Lutherus habet: *aus einem Erden-Kloß*, sed de Wette *aus Staub von der Erde*. Nobis quoque placeret: *af flost utur jorden*. Pro *lefvande anda vel liflig andedrøgt*, simplicius vide-tur ponere *lissande*. Neque vero placet: *och så vardt*, neque *så att mānniskan blef*; quamvis Lutherus habeat: *Und also ward der Mensch eine lebendige Seele*, et de Wette; und also ward der Mensch ein lebendiges *Wesen*. Hoc enim also non habet textus. Maxime sine dubio placeret simplicissimum hoc: *och Adam vardt lefvande*. Non enim hic placet vocabulum *væsende*, vix placeret si mutaretur in *varelse*, quæ omnia abstractum quid et philosophicum sapiunt, quod ab antiqua simplicitate abhorret. Videtur vero מִנְחָה hic et ali-bi nihil aliud esse quam vehiculum personalitatis, quod ingenio suæ linguae indulgens fidus interpres impune o-

mittere potest. Quicquid enim adderetur, hoc non exprimeret adcurate, sed noceret magis, quam omissione.

Vers. 9.

Vetus: — trå, lustig till att se, och god till att åta; och lissens trå midt i lustgårdenom, och kunskapsens trå på godt och ondt. Novus: — trå, angendāna till utseende, och tjenliga till föda, tillika med lissens trå inne i trågården och kunskapsens trå på godt och ondt.

Visui non convenient vocabula *lustig* et *angendām*. Rectius igitur vertendum: — tråd, behaglige att se och gode att åta af, vel si magis placet: gode till föda vel tjenlige till föda. Nobis quidem præcedenti behaglige magis congruere videtur gode quam ijenlige. Porro: lissens tråd midt uti lustgården præferendum ei quod Novus habet. Per se enim patet, arborem hanc positam suisse in herto; hic vero hinc non caret emphasi, adeo ut rectius reddatur *in medio horti*. Dictio quoque *kunskapens* tråd p å godt och ondt mutanda in om godt och ondt.

Vers. 10.

Vetus: Och utof Eden gick en ström till att vattna lustgården, och han delade sig i fyra hufvudfloder. Novus: Till att vattna trågården utgingo utur Eden floder, hvilka ju längre ju mera skildes ifrån hvarandra. De hade fyra ursprung.